

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Oppivan yhteisön keskiössä on oppilaiden tunteminen (= kuka kukin on) ja oppilaantuntemus (= miten ja millä edellytyksillä kukin toimii). Yhteistoiminnassa tärkeää on samaan suuntaan kulkeminen ja erilaisina oppijoina yhteisillä pelisäännöillä toimiminen. ”Työtoveruuden” arvostaminen, jokaisen hyväksyminen omana itsenään, luo perustan koulun toimintakulttuurille. Koulu ympäristönä tarjoaa jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden osallistua ja toimia omista vahvuuksistaan käsin. Hyväksymiseen sisältyy myös lupa tehdä virheitä ja erehtyä, jolloin oppiminen on mahdollista ja yhteisö rohkaisee yrittämään. Opetuksessa ja opetuksen resursoinnissa huomioidaan oppilaiden tuen tarve. Tukea tarjotaan ryhmän tarpeiden mukaan ja opetustavat ja materiaalit valitaan oppilaat huomioiden. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Yhteinen, luokkarajat rikkova toiminta, ja koulun me-hengen vahvistaminen erilaisilla projekteilla, tukevat parhaimmillaan oppivan yhteisön kehittymistä.

Turvallinen oppimisympäristö on yhdessä määritelty kokonaisuus, johon kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen osa-alue. Opetussuunnitelman luvussa 8, oppilashuolto, on tarkemmin määritelty tätä toimintakulttuurin osiota. Järjestyssäännöt ja yhteisesti sovitut toimintamallit liittyvät vahvasti hyvinvointiin ja turvallisen arjen kokemiseen.

Vuorovaikutus ja siihen kannustaminen sekä perusopetusryhmän sisällä että ryhmien välillä rohkaisee oivaltamaan, että jokaisella on merkittävä rooli siinä, mihin suuntaan yhteinen kokeminen ja tekeminen kehittyy. Tämä koskee sekä kasvatus- ja opetushenkilöstöä että oppilaita sekä välillisesti heidän kauttaan myös huoltajia.

Enäjärven koulussa ei ole rinnakkaisluokkia, joten ryhmien yhdistämistä ja tuntien palkittamista ei voida toteuttaa kuten isommissa kouluissa.

Tavoitteena on kehittää luokkarajat ylittävää toimintaa, esimerkiksi alkuopetuksen yhteistyönä, 3.-4.-luokkien yhteistyönä ja 5.-6.-luokkien yhteistyönä. Luokkarajat ylittävän toiminnan tarkoituksena on tarjota mahdollisuus vahvistaa taitoja ja myös päästä etenemään oppilaan osaamisen mukaan. Koulussa on jo pitkään ollut kummioppilastoimintaa, ja kummiluokkina toimivat 1. ja 5.-luokat ja toiminta jatkuu edelleen 2.-6.-luokkien yhteistyönä.

Kulttuurinen moninaisuus ei koulun arjessa tule esiin kovinkaan vahvasti, koska lähikoulualueella asuu erittäin vähän muiden kulttuurien edustajia. Kotimaan kulttuuriperinnön rikkauten kautta opitaan ymmärtämään ja arvostamaan muita kulttuureja. Kielitaidon oppiminen ja monikielisyys avaa näkökulmia kehittää kielitietoisuutta ja eri kielten mahdollisuuksia oppivan yhteisön arkitoiminnoissa.

Osallisuuteen kannustaminen alkaa oppilaskunnan hallituksen toiminnasta, jonka kautta oppilaiden mielipiteet, ehdotukset ja tempaukset saavat sijaa arjessa. Näin vaikuttaminen muodostuu luontevaksi osaksi koulun toimintakulttuuria.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat välttämättömiä toimintamalleja kasvatus- ja opetushenkilöstölle ja mallioppimista tapahtuu arkitilanteiden keskellä jatkuvasti. Oppilailla on oltava selkeä ajatus, että jokainen on itsenään arvokas ja jokaista kohdellaan samalla tavalla.

Oppimisympäristön ja sen monimuotoisuuden havaitseminen ja arvostaminen kasvattaa ottamaan vastuuta ympäristön säilymisestä ja oman roolin merkityksestä vastuun kantamisessa. Jätteiden lajittelu, ruokahävikin minimointi ja kierrätykseen kannustaminen ovat tärkeä osa päivittäistä toimintaa. Arviointia suoritetaan jatkuvasti keskustellen, onnistuneiden toimintatapojen aktivointiin kannustaen, onnistumisista kiittäen ja virheistä oppien.